

Hotspots van het Ministerie van Financiën 2014-

Versie 3.0

Datum vaststelling
Status

Strategisch informatie overleg 8 mei 2025
definitief

Document historie

Versie	Wijzigingen	Vastgesteld dd.	Ingetrokken dd.
1.1	Eerste drie hotspots vastgesteld als uitvoering van moties en toezeggingen.	31 maart 2021	3 april 2023
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging van 5 hotspots, nummers 4 tot en met 8 over de periode 2016-2022. Deze zijn het resultaat van het doorlopen van de periodieke departementale hotspotmonitor. • Doorvoeren RINFIN 2022 in tekst Toelichting • Aanvulling van de disclaimer in de Toelichting, met een passage over de looptijd van dossiers in relatie tot de periode van een hotspot. 	3 april 2023	8 mei 2025
3.0	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing looptijd hotspot 3 • Toevoeging hotspots 9 en 10 	8 mei 2025	

Toelichting

Inleiding

Op grond van artikel 5, lid 1, sub e, van het Archiefbesluit 1995 kunnen in bijzondere gevallen archiefstukken die in een selectielijst zijn gewaardeerd als te vernietigen alsnog worden gewaardeerd als te bewaren. Eén mogelijk instrument is de periodieke hotspotmonitor, zoals deze door de handreiking *Belangen in Balans (versie 1.0)* (BiB) van het Nationaal Archief wordt omschreven.

Hotspots: definitie en criteria

Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers en/of burgers onderling. Het gaat dus om zaken die veel maatschappelijke beroering veroorzaken. Een hotspot voldoet aan één of meer van de volgende criteria:

- Er is sprake van een (schokkende) gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen die voor veel maatschappelijke beroering zorgt en waarvoor uitzonderlijk veel aandacht bestaat in de media. Bijvoorbeeld: de schietpartij in een winkelcentrum in Alphen aan den Rijn (2011); de vuurwerkcramp in Enschede (2000); het neerstorten van vlucht MH17 (2014); het uitbreken van de vogelgriep (2014).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt, het debat over de kwestie maakt veel emoties los. Bijvoorbeeld: de discussie over Zwarte Piet (2013 e.v.).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de Nederlandse overheid. Bijvoorbeeld: het delen van de metadata van telefoonverkeer met de NSA door de AIVD (2014); de Schipholbrand (2005).
- Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van de minister of het Kabinet ernstig is bedreigd. Bijvoorbeeld: de fraude met toeslagen door Bulgaren (2013); de nationalisatie van ABN AMRO (2008).

Hotspotmonitor: instrument voor identificatie van hotspots

De hotspotmonitor is gericht op het identificeren van gebeurtenissen en kwesties in de samenleving die grote invloed hebben uitgeoefend op de activiteiten van de organisatie.

Het doel van de periodieke hotspotmonitor is om er voor te zorgen dat de archiefbescheiden die betrekking hebben op deze hotspots worden aangewezen voor blijvende bewaring.

Het Ministerie van Financiën (FIN), bestaande uit beleidsdepartement, Belastingdienst, Douane en Toeslagen (hierna: uitvoeringsDG's) hebben gekozen voor één gezamenlijke hotspotmonitor en dito hotspotlijst. De gehanteerde criteria en procedure zijn niet beschreven en vastgelegd in de bestaande selectielijsten, noch voor het beleidsdepartement, noch voor de uitvoeringsDG's.

De volgende procedure is voor deze hotspotlijst toegepast: de Procedure Hotspotmonitor Financiën, zoals vastgesteld in het Bedrijfsvoeringsberaad Financiën

dd. 17 december 2020 en aangepast in het departementale CIO-overleg dd. 5 december 2022. Die procedure voorziet o.a. dat de hotspotmonitor jaarlijks uitgevoerd wordt; dat dienstonderdelen mogelijke hotspots kunnen signaleren; dat een adviesgroep van deskundigen deze vervolgens bespreekt, waarbij een adviseur van het NA aansluit als toetssteen voor de interpretatie van de handreiking; de inhoudelijke en tekstuele afstemming vooraf gaat aan het definitief concept voor het Strategisch Informatieoverleg (SIO) tussen het FIN en het NA waarin de hotspots worden vastgesteld; en, tot slot, dat het NA de hotspotlijst publiceert op haar website.

Voor de hotspots 1-3: MH17, COVID-19 en toeslagenaffaire was noch bij FIN noch bij het NA discussie over de status als hotspot en was het bijgevolg niet nodig het advies van de adviesgroep in te winnen.

Verhouding tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG gaat uit van het principe van doelbinding: persoonsgegevens mogen enkel verwerkt worden voor uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en niet zomaar voor andere doeleinden. De AVG maakt daarbij een onderscheid tussen gewone persoonsgegevens, bijzondere persoonsgegevens en strafrechtelijke gegevens. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Voor blijvend te bewaren gegevens geldt ook de 'archivering in het algemeen belang'. Archivering in het algemeen belang is in de AVG beperkt tot overheidsinstanties of openbare of particuliere organen die wettelijk verplicht zijn om archiefbescheiden te beheren. Het uitgangspunt is dat archiefvormers 'archivering in het algemeen belang' al toepassen tijdens het verzamelen van persoonsgegevens en dus niet alleen ná overbrenging naar een archiefbewaarplaats. In het kader van 'archivering in het algemeen belang' is het permanent bewaren van persoonsgegevens verenigbaar met de oorspronkelijke rechtmatige doeleinden waarvoor ze zijn verzameld. De belangenafweging en motivatie tot het permanent bewaren moet zijn neerslag vinden in de selectielijst, waarover, desgevraagd, verantwoording moet kunnen worden afgelegd.

In het verwerkingsregister is de wettelijke grondslag aangegeven op basis waarvan de organisatie de gegevens oorspronkelijk heeft verwerkt is verduidelijkt welke persoonsgegevens (BSN, NAW-gegevens, medische gegevens, IP-adressen, enzovoort) zijn verwerkt. Een beslissing tot blijvende bewaring wordt uiteindelijk gemotiveerd op basis van de bewaarcriteria. De hotspotlijst bouwt voort op de selectielijst. In de afbakening van een hotspot wordt de (eventuele) gewijzigde waardering verantwoordt.

Disclaimer

Na vaststelling van de hotspotlijst zal bepaald worden welke archiefbescheiden uitgezonderd worden van vernietiging. Mogelijk zijn archiefbescheiden al vóór vaststelling van een hotspotlijst vernietigd volgens de geldende selectielijsten. De periode van een hotspot is aangegeven in de lijst. Documenten over een hotspot bevinden zich mogelijk in dossiers die eerder zijn gestart of later zijn afgesloten. Per hotspot wordt in het plan van aanpak bepaald hoe dergelijke dossiers worden behandeld: geheel onderdeel van de hotspot of gesplitst.

Het is ook mogelijk dat archiefbescheiden met betrekking tot een hotspot niet uitgezonderd worden van vernietiging omdat deze niet van belang zijn voor de

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	1
Hotspot	MH17 vliegramp
Datering	17 juli 2014 – 31 december 2014
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☐
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>Op 17 juli 2014 stortte een Boeing 777 van Malaysia Airlines met vluchtnummer MH17 neer in Oost-Oekraïne nadat het toestel geraakt was door een luchtdoelraket. Rondom Donetsk woedde op dat moment een pro-Russische opstand. Aan boord waren 298 mensen: 283 passagiers en 15 bemanningsleden. 193 inzittenden bezaten de Nederlandse nationaliteit. Niemand overleefde de ramp. De vliegramp heeft zowel maatschappelijke beroering als media-aandacht opgeleverd.</p> <p>In 2016 heeft de Tweede Kamer de regering verzocht om met betrekking tot de MH17 vliegramp een archief op te laten zetten. Het doel daarvan is om al het beschikbare MH17-materiaal zorgvuldig te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken en te houden. Dit verzoek is vastgelegd in de motie Omtzigt. Hieraan ligt de overweging ten grondslag dat het enerzijds voor nabestaanden, pers, politiek en samenleving en anderzijds voor de betrokken organisaties, waaronder Minfin, belangrijk is dat alle informatie over de ramp en de nasleep daarvan goed en zorgvuldig wordt bewaard en beheerd. Deze hotspot is niet specifiek voor Minfin, alle betrokken organisaties benoemen deze gebeurtenis als hotspot.</p> <p>Op 1 augustus is voor het Kerndepartement het MH dossier afgesloten. Alle processen die nog betrekking hadden hierop vallen buiten de scope van het dossier en onder de lijn van de organisatie.</p> <p>Voor de Belastingdienst is het dossier gesloten op 31 december 2014. Dit was het moment dat de tijdelijke fiscale verplichtingen die de belastingdienst uit piëteit voor de slachtoffers had stopgezet in de reguliere lijn zijn opgestart</p>
Rol organisatie	<p>De rol van het Ministerie van Financiën:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1. Ambtelijke, politieke en coördinerende leiding tav fiscaal beleid, - douaneaangelegenheden, - financiële aangelegenheden, - EU-sancties, - begrotingsvoorbereiding en -uitvoering betrokken departementen,

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Behandelen van Kamervragen over het onderwerp, 3. Zorgen voor interne afstemming en coördinatie, 4. Opstellen en aanpassen van fiscale verdragen, 5. Deelnemen aan internationale gremia, 6. Uit pietiteit het tijdelijke stopzetten van fiscale verplichtingen slachtoffers.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	<p>Bij deze hotspot zijn veel rijksorganisaties betrokken geweest. Zie voor een volledig overzicht het Informatieoverzicht MH17 op de site van het Nationaal Archief: https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/zoekhulpen/informatieoverzicht-neerhalen-vlucht-mh17#collapse-9157</p>

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	2
Hotspot	Corona / COVID-19 / SARS-coV-2
Datering	12 maart 2020 – 1 juli 2022
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>Op 11 maart 2020 heeft de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie de uitbraak van het nieuwe Coronavirus (ook wel COVID-19 of SARS-CoV-2 genoemd) officieel uitgeroepen tot een pandemie. Ook in Nederland zien we veel maatschappelijke beroering en uitzonderlijk veel aandacht voor dit onderwerp in de media. De Nederlandse Rijksoverheid voert een regierol en werkt samen met allerlei organisaties om besmettingen te voorkomen en de gevolgen van het nieuwe virus te beperken.</p> <p>Ten gevolge van de uitbraak van het Coronavirus in Nederland zijn diep ingrijpende maatregelen genomen voor de volksgezondheid. Deze Corona-gerelateerde maatregelen hadden (ook) grote gevolgen voor de beleidsterreinen van Financiën. De maatregelen hebben geleid tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veel media-aandacht, - Veel discussie over de effecten op de economie en, indirect, de overheidsfinanciën, - Een langzaam intensiverend debat over het functioneren van het kabinet en de overheid in deze crisis. <p>Financiën raakt vanaf 12 maart 2020 betrokken bij de pandemie als de departementale crisisstructuur geactiveerd wordt. Naast de zorg voor het eigen personeel (buiten scope van de hotspot) starten dan ook de werkzaamheden rondom de totstandkoming van noodpakketten.</p> <p>De hotspot eindigt als de laatste speciale regelingen eindigen rond 1 juli 2022.</p>
Rol organisatie	<p>De rol van Ministerie van Financiën:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Totstandkoming noodpakketten, 2. Steun aan individuele bedrijven en staatsdeelnemingen, 3. Europese ontwikkelingen in de strijd tegen COVID-19, zoals het noodfonds en de Europese begroting, 4. Werkzaamheden op weg naar Prinsjesdag 2020 (begroting en hervormingen).
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	De Nederlandsche Bank, de Tweede Kamer

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	3
Hotspot	Toeslagenaffaire
Datering	2005 - 2022
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	<p>Het kabinet-Balkenende II geeft in 2003 het startschot voor het huidige toeslagenstelsel. In het Hoofdlijnenakkoord wordt vastgelegd dat er per 2006 een uitvoeringsorganisatie bij de Belastingdienst wordt ingericht die de toeslageregelingen voor zorg, wonen en kinderen voor haar rekening neemt. In oktober 2010 treedt het kabinet-Rutte I aan. Er wordt ingezet op een hardere aanpak van fraude uitkeringen. Sommige goedwillende ouders worden het slachtoffer van frauderende gastouderbureaus of gastouderbureaus die adverteren met gratis kinderopvang. Om fraude en oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag tegen te gaan, worden de mogelijkheden om met terugwerkende kracht toeslagen aan te vragen verminderd en de uren waarvoor kinderopvangtoeslag kan worden aangevraagd gemaximeerd.</p> <p>In april 2013 brengen televisieprogramma Brandpunt en RTL Nieuws aan het licht dat een groep Bulgaren op grote schaal fraude met toeslagen pleegt. De Tweede Kamer eist een strengere fraudeaanpak.</p> <p>Een van de fraude aanpak is CAF (Combiteam aanpak facilitators). CAF 11 is het 11e onderzoek van het CAF-team; het gastouderbureau Dadim in Eindhoven wordt onderzocht omdat er vermoedens zijn van fraude. Er worden tekortkomingen, maar geen fraude vastgesteld. Ouders werden verzocht om bewijsstukken aan te leveren waaruit zou blijken dat er sprake was van recht op kinderopvangtoeslag. Veel ouders moeten de volledige kinderopvangtoeslag voor de jaren 2012, 2013 en 2014 terugbetalen.</p> <p>Op 19 augustus 2017 brengt de Nationale ombudsman een rapport uit met de titel "Geen powerplay maar fair play". Het rapport gaat over de manier waarop de Belastingdienst de kinderopvangtoeslag bij enkele honderden gezinnen heeft stopgezet en teruggevorderd. De Ombudsman oordeelt dat de ouders door de aanpak van de Belastingdienst langdurig in een onmogelijke positie, in grote financiële problemen en in grote onzekerheid zijn gebracht.</p> <p>De daarop ingestelde Adviescommissie uitvoering toeslagen constateert al in november 2019 dat de Belastingdienst een institutioneel vooringenomen werkwijze heeft gehanteerd. Het eindrapport uit maart 2020 laat zien dat de problemen breder speelden dan de zaak die in het rapport van de Nationale ombudsman wordt beschreven. De problemen beperken zich niet alleen tot de manier waarop de kinderopvangtoeslag is stopgezet, maar dat er ook sprake is van harde regelgeving. Het kabinet erkent de problemen en besluit de betrokken ouders te compenseren. Ook de Auditdienst Rijk deelt die conclusie in een eigen rapport.</p> <p>Een op 2 juli 2020 ingestelde parlementaire ondervragings- commissie moet meer zicht krijgen op de politieke besluitvorming over de fraudeaanpak bij de kinderopvangtoeslag. Als reactie op het eindrapport</p>

	<p>van deze parlementaire ondervragingscommissie erkent Premier Rutte dat het "op een verschrikkelijke manier is misgegaan". Op 15 januari 2021 heeft het voltallige kabinet zijn ontslag ingediend.</p> <p>De toeslagenaffaire krijgt (inter-)nationale media-aandacht. Emoties zijn met name zichtbaar bij de gedupeerde ouders. Door de hele affaire barst bovendien een intens debat uit over de relatie tussen overheid en (kwetsbare) burgers. En zoals gezegd leidde het uiteindelijk tot het aftreden van het kabinet Rutte-III.</p> <p>Het startpunt van de hotspot is gelegd bij het inwerkingtreden van het toeslagensysteem in 2005. Het eindpunt bij de oprichting van programma directoraat-generaal Herstel op 1 januari 2022.</p>
Rol organisatie	<p>De rol van het Ministerie van Financiën:</p> <p>DG Belastingdienst (later DG Toeslagen):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is belast met het toekennen, uitbetalen en terugvorderen van inkomensafhankelijke toeslagen voor kinderopvang - Voert verweer in de beroepszaken, - Is belast met de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag, - Is belast met de vormgeving en uitvoering Combiteam aanpak facilitators (CAF). <p>Kerndepartement:</p> <ul style="list-style-type: none"> - met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) verantwoordelijk voor het beleid en de wetgeving rondom inkomensafhankelijke regelingen (Awir) - adviseren van de bewindspersonen, - verstrekken van informatie aan de Tweede Kamer en de parlementaire onderzoekscommissie. <p>Auditdienst Rijk (ADR):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is belast met vraaggericht onderzoek, deed in deze context o.a. onderzoek naar <ul style="list-style-type: none"> o Toeslag-gerelateerde CAF-zaken (2019), o Informatie over signalen kinderopvangtoeslag SZW (2020), o Archiveren bij B/Toeslagen (2021). <p>Adviescommissie Uitvoering Toeslagen (AUT):</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitbrengen van advies over de wijze waarop de Belastingdienst/Toeslagen in het algemeen, en bij kinderopvangtoeslag in het bijzonder, beter rekening kan houden met de gerechtvaardigde belangen van de toeslaggerechtigden, - uitbrengen van advies over de mogelijkheden voor de Belastingdienst/Toeslagen om binnen de wettelijke kaders en de grenzen van de uitvoerbaarheid – waar nodig – maatwerk te bieden aan burgers.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	Tweede Kamer, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Nationale ombudsman, Raad van State/afdeling bestuurs- rechtspraak

Hotspots ministerie van Financiën	
Uniek nummer	4
Hotspot	Fraude Signaleringsvoorziening (FSV)
Datering	2013-2020
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	<p>De FSV was een hulpmiddel bij het verwerken van belastingaangiften en aanvragen van toeslagen.</p> <p>In de FSV werden risicosignalen geregistreerd die gebruik konden worden bij het controleren van een aangifte of aanvraag van een toeslag. Er ontstond commotie nadat een zogeheten gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) op de applicatie FSV bij de media was beland. Na onderzoek werd het beeld van deze GEB bevestigd dat het gebruik van dit systeem op verschillende punten niet voldeed aan wet- en regelgeving. Zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming, Baseline Informatiebeveiliging Overheid en de Archiefwet.</p> <p>Daarom is de FSV op 27 februari 2020 uitgezet en daarna niet meer gebruikt voor het vastleggen en raadplegen van risicosignalen.</p> <p>In 2020 is onderzoek gestart naar de gevolgen van het gebruik van de FSV voor burgers, bijvoorbeeld of zij als fraudeur behandeld werden. Mensen die daadwerkelijk schade hebben geleden door een registratie in FSV maken aanspraak op een tegemoetkoming.</p>
Rol organisatie	Het ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor het opstellen van beleid voor toezicht- en handhaving. De Belastingdienst en de dienst Toeslagen voeren het beleid uit.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	UWV, politie

Hotspots ministerie van Financiën	
Uniek nummer	5
Hotspot	De Broedkamer
Datering	2016-2017
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	<p>Het programma Broedkamer startte in 2014 binnen het team Business Intelligence & Analytics van het Landelijk Kantoor Belastingen. Het programma was uitbesteed aan een externe partij. Vanuit het programma Broedkamer vond regie plaats op data-analyseprojecten en werd ondersteuning verleend aan projecten om, door middel van data-analyse, innovatieve ideeën te implementeren binnen Belastingen.</p> <p>Bij dit proces was sprake van hoge risico's op het gebied van informatiebeveiliging en privacy waarvoor onvoldoende mitigerende maatregelen waren getroffen. Er ontstond commotie toen het televisieprogramma Zembla aandacht schonk aan de zaak, waarna een onderzoek naar de informatiebeveiliging volgde.</p>
Rol organisatie	Het ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor het opstellen van beleid voor toezicht- en handhaving. De Belastingdienst en de dienst Toeslagen voeren het beleid uit.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	n.v.t.

Hotspots ministerie van Financiën	
Uniek nummer	6
Hotspot	Vertrekregeling Belastingdienst
Datering	2015-2016
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	De Belastingdienst stelde in februari 2015 een vertrekregeling in als onderdeel van een reorganisatie. Doel was om tot 2023 gefaseerd zo'n 5.000 banen te schrappen, maar de regeling was zo populair dat het aantal al halverwege 2016 gehaald is. De Belastingdienst leidt uiteindelijk ruim 700 miljoen euro schade door deze vertrekregeling. Per september 2016 is de regeling beëindigd. Naar aanleiding van de problemen werd in 2016 besloten dat de Belastingdienst onder verplicht toezicht door Inspectie Rijksfinanciën (IRF) kwam.
Rol organisatie	<p>DG Belastingdienst (raad van bestuur) is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het personeelsbeleid voor de Belastingdienst.</p> <p>Inspectie Rijksfinanciën adviseert de minister van Financiën over de financiële gevolgen van de voorstellen van departementen, waaronder FIN zelf, en de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid.</p> <p>De hoofddirectie Financieel-Economische Zaken vervult de rol van concerncontroller voor het hele ministerie van Financiën, inclusief de Belastingdienst. Dit houdt in dat de directie beleidsvoorstellen van de dienstonderdelen kritisch toetst en de departementsleiding daarover adviseert.</p>
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	n.v.t.

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	7
Hotspot	Invasie Rusland in Oekraïne
Datering	Februari 2022 -
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☐
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>De Russische invasie van Oekraïne is een aanvalsoorlog van Rusland tegen buurland Oekraïne. De invasie begon op 24 februari 2022 en is onderdeel van de Russisch-Oekraïense Oorlog die sinds 2014 gaande is. De invasie veroorzaakte Europa's snelst groeiende vluchtelingencrisis sinds de Tweede Wereldoorlog.</p> <p>Landen in de Europese Unie (EU) leggen samen sancties op aan Rusland en Belarus (Wit-Rusland). Nederlandse bedrijven moeten zich hieraan houden.</p> <p>Door de oorlog in Oekraïne stijgen de prijzen van allerlei producten. Niet alleen van gas, olie en benzine, maar ook van verschillende voedingsmiddelen. Dit zorgt ervoor dat de inflatie stijgt en koopkracht voor veel huishoudens daalt. Het kabinet heeft maatregelen genomen om de gevolgen van de stijgende (energie)prijzen te verzachten.</p>
Rol organisatie	<p>Het ministerie van Financiën houdt zich bezig met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De financiële consequenties van de oorlog in Oekraïne en de EU-sancties. Zowel voor de rijksbegroting als voor de Nederlandse huishoudens. • Onderhouden van financiële betrekkingen met EU aangaande sancties en financiële steun voor Oekraïne. • Doorvoeren EU sancties in de financiële sector in Nederland. • Controle naleving EU sancties bij import en export.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	BZ, EZK, DEF, RVO, DNB, CBP

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	8
Hotspot	Brexit
Datering	2016-2020
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	<p>Brexit is het uittreden van het Verenigd Koninkrijk (VK) uit de Europese Unie (EU). 23 juni 2016 organiseerde het VK een referendum over het EU-lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk. Een meerderheid van de stemmers (51,89%) koos voor verlaten. Op 31 januari 2020 heeft het VK de Europese Unie verlaten op basis van het terugtrekkingsakkoord.</p> <p>Tot en met 31 december 2020 gold een overgangperiode.</p> <p>Op 24 december 2020 bereikten de onderhandelaars van de EU en van het VK een akkoord over de toekomstige relatie. De EU en het VK hebben deze deal vastgelegd in 3 overeenkomsten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De handels- en samenwerkingsovereenkomst; • De informatie beveiligingsovereenkomst die daarbij hoort; • De civiel nucleaire overeenkomst. <p>Tijdlijn Brexit-loket (brexitloket.nl)</p>
Rol organisatie	<p>FIN heeft binnen de beleidsdomeinen de impact van Brexit geïnventariseerd en hier beleid c.q. maatregelen geformuleerd en geïmplementeerd.</p> <p>Met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GT : impact Financiële markten en Buitenlands financieel beleid - DGFZ: Douane- en belastingverdragen - Douane: voorbereiding eigen organisatie (personeel, processen en faciliteiten) op toenemende aangiften en controles aan de EU- buitengrens met het VK; burgers en bedrijfsleven geïnformeerd over de nieuwe regels rondom reizen naar en handel met het VK.
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	BZ, EZK, RVO

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	9
Hotspot	<i>Rechtszaak tegen Staat der Nederlanden inzake levering onderdelen F-35's aan Israël</i>
Datering	2023-2024
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☐
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>Oxfam Novib, PAX en The Rights Forum eisten 4 december 2023 in een kort geding de onmiddellijke stopzetting van de levering van onderdelen voor Israëliische F-35-gevechtsvliegtuigen. De eisers stelden dat met het toestaan van de wapenexport, Nederland zich medeplichtig maakt aan mogelijke schendingen van het oorlogsrecht in Gaza.</p> <p>Op 12 februari 2024 beslist de rechtbank in Den Haag dat de door- en uitvoer van F-35 onderdelen moet stoppen. De Staat is op 6 september 2024 in cassatie gegaan. Tot de HR anders beslist mogen er vanuit Nederland geen F-35 onderdelen aan Israël geleverd worden. <uitspraak nog niet beschikbaar></p> <p>Op 24 september 2024 is de kamer plenair debat gevoerd met de ministers van Buitenlandse Handel en Defensie over de uitspraak van de Haagse rechtbank en de mogelijke consequenties.</p>
Rol organisatie	<p>De Nederlandse Douane houdt toezicht op goederen stromen en daarmee ook op goederenstromen naar Israël van F-35 onderdelen.</p> <p>F35-onderdelen worden veelal geclassificeerd als militaire goederen en vallen daarmee onder een vergunningsplicht.</p> <p>De Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU) is belast met de behandeling van vergunningsaanvragen, vragen vanuit het bedrijfsleven en beslissingen omtrent het stoppen van goederen die worden door- en uitgevoerd in het kader van het F35-project. Dit doet de CDIU in opdracht van Directie Veiligheidsbeleid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.</p>
Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	<i>DEF; BuZa</i>

Hotspots Ministerie van Financiën	
Uniek nummer	10
Hotspot	Chip wars
Datering	2019-
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☐
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☐
Nadere omschrijving	<p>De chip wars is de naam van een geopolitieke handelsoorlog die is ontstaan tussen de Verenigde Staten en China rondom de chipindustrie. De Verenigde Staten (VS) hebben sinds 2018 sancties ingevoerd op de uitwisseling van kennis en medewerkers en de uitvoer van producten uit de halfgeleiderindustrie uit de VS naar China.</p> <p>Nederland is in deze chip wars betrokken bij de uitvoerbeperkingen van geavanceerde chipmachines van ASML. Onder druk van de VS hebben ook Nederland (2019) en Japan in (2023) uitvoerbeperkingen naar China opgelegd op geavanceerde chips en machines voor het maken van geavanceerde chips. Vanaf 2024 wordt ook de uitvoer beperkt van deep ultraviolet (DUV) lithography systems: chipmachines waarmee zowel reguliere als meer geavanceerde chips kunnen worden gemaakt. Het Nederlandse ASML is de grootste producent van chipmachines ter wereld en produceert DUV chipmachines en de meest geavanceerde chipmachines: extreme ultraviolet (EUV) lithography systems. (Daarnaast kent Nederland NXP en Nexperia als fabrikanten van chips.)</p> <p>Taiwan heeft met het bedrijf TSMC de grootste fabrikant van chips in handen. Zij maken ook geavanceerde chips met behulp van chipmachines van ASML. Bij een eventuele invasie van China in Taiwan kunnen de EUV chipmachines van ASML op afstand onklaar worden gemaakt. Hiermee zijn de chipmachines niet slechts een productiemiddel, maar een potentieel machtsmiddel in een toekomstig militair conflict.</p>
Rol organisatie	<p>De Nederlandse Douane houdt toezicht op goederen stromen en daarmee ook op goederenstromen naar China en Taiwan van chipmachines en onderdelen daarvoor. Bepaalde machines worden als dual-use geclassificeerd vallen daarmee onder een vergunningsplicht bij uitvoer. Sinds 2023 is een nieuwe regeling van kracht, de Regeling geavanceerde productieapparatuur voor halfgeleiders, waardoor meer goederen onder een vergunningsplicht vallen.</p> <p>De Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU) is belast met de behandeling van vergunningsaanvragen, vragen vanuit het bedrijfsleven en beslissingen omtrent het stoppen van goederen van deze categorie die worden uitgevoerd. Dit doet de CDIU in opdracht van het departement International van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.</p> <p>De hotspot eindigt als de sancties komen te vervallen, of onder een andere alliantie worden uitgevoerd of symbolisch zijn geworden voor hun doel.</p>

Mogelijke andere betrokken rijksorganisaties	BuZa; EZ
--	----------